

25 години Природен парк „Рилски манастир“

Съчетание на изключително природно богатство и вековно духовно наследство

Пътят на поклонниците, вярващите или просто туристите, дошли да посетят Рилския манастир, лъка-туши от град Рила нагоре в зелената и преди да разкрие огромното духовно наследство, разкрива още едно – безценното природно богатство на Рила. Духовният храм е

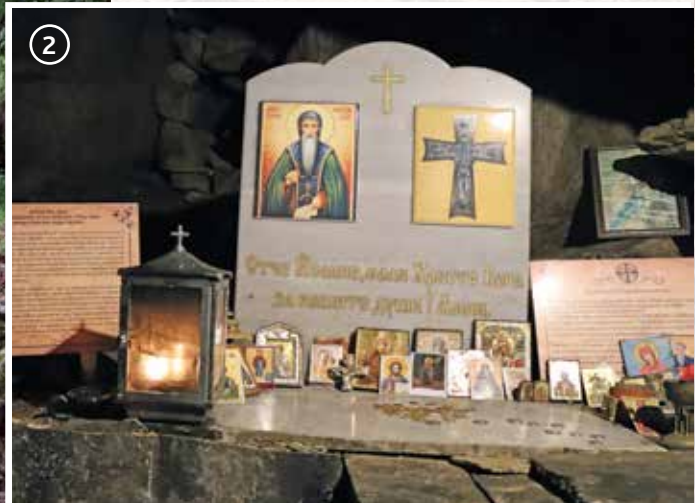
в прегръдката на зеления храм на природата и да опази уникалното им съчетание вече 25 години, се грижи Дирекцията на Природен парк „Рилски манастир“.

Тържеството

Достойната годишнина от създа-

ването на Природния парк бе отбелязана тържествено на 19 и 20 юни.

В предпразничния 19 юни директори и експерти от дирекциите на природните паркове се събраха в Посетителския информационен център на работна среща, на която обсъдиха текущи проблеми и актуални теми в управлението на защитените територии. След това множеството се отправи към Църквата „Успение на Св. Иван Рилски“ (сн. 1), в чийто притвор първоначално е погребано нетленното тяло на свете-

ца. Непосредствено над каменната църква е пещерата, където Св. Иван Рилски прекарва последните години от живота си (сн. 2). По пътя към това място човек като че притихва и поглежда навътре в себе си, сякаш се пречиства. Проверка за това е преминаването през горния край на малката пещера. Според вярването през каменния „комин“, наречен „провиралката“, по тясна дървена стъбла могат да преминат само тези, които не носят тежки грехове. Ако питате – всички преминаха. Част от своеобразния свещен комплекс е и изворът, чиято вода се смята за целебна, и около него вярващи оставят листчета със свои съкровени желания и молитви, надявайки се на чудодейното им сбъждане.

В празничния 20 юни в двора на Посетителския информационен център тържеството започна с приветствени слова от директора инж. Димитър Григоров и д-р Райна Пашова – експерт в Дирекцията на Парка.

Празника уважиха зам. изпълнителният директор на ИАГ инж. Росен Райчев, директорите на РДГ – Кюстендил, инж. Здравчо Тодоров, на РДГ – Благоевград, инж. Сашко Попов, на ЮЗДП – Благоевград, инж. Валентин Чамбов, кметът на Кочериново Станислав Горев, началникът на РС ПБЗН – гр. Рила, гл. инспектор Стефан Тахтаджийски, игуменът на Рилския манастир Адрианополският епископ Евлогий, представители на природните паркове. Множество поздравителни слова и адреси бяха отправени към домакините (сн. 3).

Тържеството продължи с прекрасните изпълнения на децата от група „Рилски звънчета“ (сн. 4), а след това гостите имаха удоволствието да разгледат изложбата, представяща природните богатства на Природен парк „Рилски манастир“ (сн. 5). Празникът завърши с посещение на Светата обител и Музея на манастира (сн. 6), които бяха още по-интересни и обогатяващи с увлекателната беседа на д-р Райна Пашова.

История на четвърт век

Защитата на горите около Рилския манастир води началото си от 1966 г., когато държавната тогава гора около Рилския манастир е обявена за защитена местност със Заповед № 407/9.02.1966 г. на

Комитета за опазване на природната среда (КОПС) към МС (ДВ, бр. 3/1966 г.). По-късно със Заповед № 307/10.04.1986 г. (ДВ, бр. 34/29.04.1986 г.) на КОПС е обявен резерват „Риломанастирска гора“. Настоящата територия на Природен парк „Рилски манастир“ е била част от обявения със Заповед № 114/24.02.1992 г. на Министерството на околната среда Народен парк „Рила“, който включва и резервата. След влизане в сила на Закона за защитените територии (1998) Народен парк „Рила“ става Национален парк. Със Заповед № РД-310/26.06.2000 г. на министъра на околната среда и водите частта от Национален парк „Рила“, попадаща на територията на община Рила, е прекатегоризирана в Природен парк „Рилски манастир“, обхващаща над 25 000 ха от западния дял на Рила планина.

Природен парк „Рилски манастир“ днес

Разположен на надморска височина от 750 до 2713 м, с най-висока точка връх Рилец, Паркът представлява уникално единство от най-дълбоката и мащабна планинска долинна система в страната, столетни гори и впечатляващи скални масиви, голям брой планински езера и най-разнообразна линия на хоризонта, като приютава едни от най-драматичните и емоционално въздействащи ландшафти в България. Територията на Парка е едно от трите най-значими планински места в България, естествен източник и резервоар на води, като представлява най-важният източник на вода за Югозападна България и част от Тракийската низина. Той включва и резерват „Риломанастирска гора“ – 14 % от цялата площ, където вековни смърчови и борови гори пазят биологичното разнообразие в неговата най-чиста форма.

Природен парк „Рилски манастир“ е единствената защитена територия в страната, чиято по-голяма част – над 70 %, е притежание на Българската православна църква (Рилската света обител). Тази уникална връзка между духовност и природна защита превръща Парка в модел за хармонично съжителство между човека и природата.

Паркът е дом на 85 типа местообитания – 21 % от всички установени в България по програмата CORINE, включително четири уникални за Палеарктика. Той е част от мрежата „Натура 2000“ и от програмата CORINE Biotopes на Европейския съюз, благодарение на което е сред най-ценните природни територии на континента.

На територията му се срещат над 1400 вида висши растения – близо 39 % от цялата флора на България; 110 реликтни вида, 49 включени в Червената книга и 27 български ендемити; 202 вида гръбначни животни, сред които 122 вида птици и 52 бозайника; 2475 вида безгръбначни.

Природен парк „Рилски манастир“ е втората най-посещавана защитена територия в страната след Природен парк „Витоша“. Благодарение на уникалното съчетание от природна красота и културно-историческо наследство, той е притегателно място за туристи от цял свят.

Сред най-популярните туристически пътеки са *Рилски манастир – Малъовица*, *Рилски манастир – Седемте рилски езера*, *Рилски ма-*

настир – Радовичка река – хижа „Македония“, част от дългия европейски туристически път, който преминава и през територията на Парка, е международен маршрут Е-4 (*Пиринеи – Алпи – Олимп*).

В Парка са изградени и ботанически маршрути, сред които *Кирилова поляна – Сухото езеро* (част от маршрут Е-4), с продължителност около 2 часа и денивелация 400 метра. Първоначално пътеката е по-стръмна, след което преходът става по-лек и хоризонтален. Маршрутът е маркиран и снабден с насочващи стрелки и информационни табели. По него могат да се наблюдават характерни за района растителни видове като ендемичните бяла мура и планински явор, както и лечебни растения като шипка и малина.

Маршрутът *Кирилова поляна – Рибни езера – Смрадливо езеро* е с продължителност около 5 часа и денивелация 700 метра. До 2000 м може да се стигне с моторно превозно средство по чакълиран път, след което преходът продължава пеша по добре маркирана пътека. Маршрутът преминава през ха-

рактерни местности с богато растително разнообразие. Туристите могат да наблюдават видове като живовлек, водно лютиче, планинска камбанка, незабравка, жълта и петниста тинтява и много други.

Важно място и функция имат образователните тематични маршрути. Дендрологичният маршрут *Бачкова чешма – Гробът на св. Иван Рилски* представя над 35 вида дървесни и храстови видове, обозначени с информационни табели на български и латински език. Маршрут *Културно-историческото наследство на Рилски манастир* включва посещение на главната църква, музейната сбирка, старата магерница и постницата „Св. Евангелист Лука“ по живописна пътека през резерват „Рило-манастирска гора“.

През изминалите 25 години усилията на парковата дирекция са насочени към съхраняване на биологичното разнообразие, развитие на устойчив туризъм и поддържане на баланса между духовното и природното наследство. Поставяйки в центъра си Рилския манастир – светиня на българския дух, Паркът продължава да бъде пример за съвременно опазване на българската природа, съчетано с опазване на историческата и духовна значимост на свящото място.

Д-р Райна ПАШОВА
Юлия СЪБЧЕВА

Снимки: Йордан ДАМЯНОВ,
Архив ДПП „Рилски манастир“